

KRONIK 19. december 2017

DEBATINDLÆG

Skrevet af
Lars Andersen
Direktør

Tusindvis af børnefamilier har ikke råd til at holde jul

Når over 46.000 familier søger hjælp på omkring 1.500 kr. til at købe julegaver og julemad, bimler alarmklokkerne højere end juleklokkerne. Det er ikke blot flæskestegen og det nye playmobil-legetøj, der står på spil her. Den store søgning til julehjælp er udtryk for et større samfundsproblem: fattigdom.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

📞 40 25 18 34

✉️ la@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Kronik af Klaus Nørlem – Generalsekretær i Dansk Folkehjælp, Per Christensen – formand i 3F, Majbrit Berlau – formand i Dansk Socialrådgiverforening & Lars Andersen – direktør i AE

I julekalenderen Bamses Julerejse drager Bamse i følgeskab med Kylling og Ælling af sted for give julemanden det gavepapir, gavebånd og de til-og-fra-kort, han har tabt. *“Vi har det med, du går og taver, for så blir’ der jul og gaver”*, synger de tre kendte børneikoner på deres rejse for at redde julen. For tænkt sig – en jul uden julegaver? Det er da ikke en rigtig jul. I hvert fald ikke i det billede, der tegnes af julen i diverse julekalendere, børnebøger og juleklamer. En sådan “rigtig jul” med julegaver og hvad der ellers hører til af julemad og pynt, er der imidlertid tusindvis af danske børn, der må undvære. Simpelthen fordi deres forældre ikke har råd.

Antallet af familier, der ansøgte om julehjælp i år, satte igen ny rekord. De seks største udbydere af julehjælp, som bl.a. omfatter Frelsens Hær, Røde Kors og Dansk Folkehjælp, modtog tilsammen godt 46.500 ansøgninger. Det er ca. 500 flere end sidste år. Og det er en vigtig påmindelse om, at selv om Danmark er ude af krisen; selv om vi som samfund oplever at blive rigere, fordi væksten igen peger opad; selv om forbrugsfesten på Black Friday for tredje år i streg slog alle rekorder og endte i milliardklassen, så er der samtidig flere og flere danskere, der ikke er den del af gildet.

Fra starten af 00’erne til i dag er antallet af danskere, der lever i fattigdom mere end fordoblet. 50.000 mennesker lever nu under fattigdomsgrænsen. Og mens langt hovedparten af danskerne har oplevet fremgang i indkomsten over de senere år, så er den reale indkomst for de 10 pct. fattigste faktisk gået tilbage siden 2010. De fattigste i vores samfund bliver altså fattigere i disse år. Og gruppen af fattige vokser. En stor del af disse er børnefamilier.

Som samfund bør vi stoppe op. Midt i decemberhyggen, midt i Magasins menneskemylder, gaveræset og julefrokosterne bør vi stoppe op og stille spørgsmålet: Vil vi virkelig have et samfund, hvor tusindvis af børn skal føle sig udenfor, fordi deres forældre ikke har råd til at holde, bare en besked, jul?

Alene hos Dansk Folkehjælp, der er den største udbyder af julehjælp, ansøgte 14.283 enlige mødre og fædre på overførselsindkomst om julehjælpen, som består af gavekort til Fætter-BR og Sportsmaster og en kurv med madvarer fra REMA1000. For at kunne søge om julehjælp hos Dansk Folkehjælp skal man 1) være enig forsørger, 2) have hjemmeboende børn under 18 år og 3) være på overførselsindkomst. Blandt ansøgerne var 42 pct. på kontanthjælp, og bag ansøgertallet gemmer der sig 25.388 børn.

Dansk Folkehjælps julegavekort og madkurv har samlet en værdi af 1.500 kr. og kan redde julen i de økonomisk trængte familier, der søger om hjælpen. Det er nemlig familier, som i forvejen knokler med at

få budgettet til at hænge sammen i hverdagen.

Dansk Folkehjælp har i forbindelse med ansøgningen til julehjælp spurgt ind til ansøgernes situation. Et par tørre tal giver et klart - og meget trist - billede af, hvad det er for en hverdag, disse familier står i: 31 pct. af ansøgerne til julehjælp hos Dansk Folkehjælp angiver, at de har undladt at købe nødvendig medicin pga. økonomi. 47 pct. har undladt at købe fødselsdagsgaver eller konfirmationsgaver pga. økonomi. Hele 63 pct. angiver, at de undlader at købe nødvendigt tøj/fodtøj til sig selv og deres børn pga. økonomi. Og 64 pct. undlader at gå regelmæssigt til tandlæge af økonomiske årsager.

Kontanthjælpsloftet, som blev indført i oktober sidste år, har ikke gjort det nemmere for de økonomisk pressede familier. Kontanthjælpsloftet er skruet sådan sammen, at det især rammer enlige med børn. 70 pct. af de ramte har børn, og en stor del af ramte familier blev sendt ned under fattigdomsgrænsen, da kontanthjælpsloftet trådte i kraft. Beskæftigelsesministeriet har beregnet, at kontanthjælpsloftet sammen med integrationsydelsen vil fordoble antallet af fattige børn i Danmark, så 15.000 børn kommer til at leve i fattigdom. Det svarer til alle indbyggerne i Middelfart.

Af dem, der ansøgte om julehjælp hos Dansk Folkehjælp, var ca. 5.600 enlige mødre og fædre ramt af kontanthjælpsloftet. Det svarer til ca. 40 pct. af alle ansøgerne. Næsten lige så mange svarede, at de har sværere ved at klare dagligdagen, efter at deres indkomst er reduceret, og at deres børn nu oplever flere mangler end før.

Det skal vi som samfund tage alvorligt. Vi ved fra undersøgelser, at fattigdom i opvæksten har store konsekvenser. Fattige børn oplever ofte at være sat udenfor fællesskabet, fordi de pga. forældrenes økonomi må undvære at gå til fritidsaktiviteter, fødselsdage eller skoleudflugter med de andre børn. De har ikke mulighed for at gå i det tøj, som de andre børn går i - eller snakke med om, hvor de har været henne på ferie. De oplever at føle sig anderledes. Børn kan mærke, når forældrene har svært ved at få pengene til at slå til, og den skam, som forældrene kan opleve over ikke at kunne give deres børn det, som mange andre børn får, kan smitte af på børnene. Børn fra fattige familier forsøger ofte at skjule forældrenes dårlige økonomi for deres klassekammerater. Det kan føre til ensomhed og mistrivsel - og det kan følge børnene mange år frem.

Fattigdom ryster man ikke lige sådan af sig. Statistikkerne afslører, at fattigdom er noget, som rigtig mange børn tager med ind i voksenlivet. Har man oplevet fattigdom i løbet af sin opvækst, er chancen for at få en uddannelse mindre. Generelt reducerer fattigdom i opvæksten længden af den uddannelse, som børnene gennemfører - hvis de vel at mærke gennemfører en. Fattige børn vil også typisk tjene mindre

som voksen og have en dårligere tilknytning til arbejdsmarkedet, end dem, der ikke har haft en opvækst i fattige kår. Både økonomisk og socialt trækker fattigdom i opvæksten altså tunge spor mange år frem.

Når over 46.000 familier søger om hjælp i omegnen af 1.500 kr. til at købe julegaver og julemad, bimler alarmklokkerne højere end juleklokkerne. Det er ikke blot flæskestegen og det nye playmobil-legetøj, der står på spil her. Den store søgning til julehjælp er udtryk for et større samfundsproblem. Fattigdom.

Fattigdom klæder intet samfund. Især ikke det danske, som typisk har været kendetegnet ved en høj grad af social ansvarlighed over for hinanden. Selv om kontanthjælpsloftet måske får nogle få i job, risikerer det at blive en meget omkostningsfuld omgang for samfundet og for de mange børn, som må vokse op og føle sig anderledes. Fattigdom er ikke noget naturgivent. Hvis den politiske vilje er der, kan vi afskaffe fattigdommen i Danmark. Et oplagt første skridt vil være at aflyse kontanthjælpsloftet.

Vi vil allesammen vinde på et samfund uden fattigdom - hvor vi alle, både os med slanke og os med fyldte dankort - har råd til at købe et par julegaver til vores børn og en billig flæskesteg fra Rema1000.

Kronik bragt i Jyllands-Posten d. 19. december 2017